

Om Guds heliga lag

1 Tim. 1:8 Men vi veta, att lagen är god, om man brukar honom rätteligen

Doktor Swebilius säger, ”att lagen är av naturen någorlunda känd, då däremot evangelium är en hemlighet, som är förborgad för allt förnuft”. Detta är så sant, så träffande anmärkt, och likväl, vilket är ganska besynnerligt, finner man ofta de gruvligaste missförstånd och missbruk av lagen rådande inom kristenheten. Missförstånd och missbruk, som göra, att hela Guds lag och allt Guds ord blir alldeles utan kraft och nytta, och själar därigenom ohjälpligen fördärvas. Det är de betänkligaste av dessa missförstånd och missbruk, som vi nu med Guds bistånd vilja påpeka.

Vi tala således icke här med lagens föraktare, vilkas dom är kort och bestämd och lätt förstådd; ty nog begriper var och en, att Gud icke tager till sin himmel den, som icke blott är oren, svag och syndig, utan ock fräckt föraktar Guds heliga vilja (ty vad är lagen om icke Guds vilja?), och den som föraktar Guds vilja, han föraktar Gud: och aldrig har man väl ett enda löfte, att Gud vill vara sina föraktare nådig. Är du svag och syndig, ja, verkligen brottslig mot Guds heliga lag, så är Guds nåd ändå nog stor att för Kristi skull förlåta dig; men att du föraktar Gud och hans vilja, att du icke ens vill bjuda till att älska och lyda honom, vem kan vänta, att det skall förlåtas Eller rättare, kan du ändå tro, att du är på vägen till himmelen Stanna ett ögonblick och tänk på detta. Vi hava således nu ett ämne, som icke låter förakta sig, utan måste av alla hållas så kärt som själva saligheten. Men vi skola snart finna, att det icke är nog, att man vördar och brukar lagen; utan det fordras ock, att ”man brukar honom rätteligen”.

Aposteln Paulus anmärker om sina bröder av Israel, att ”de hade nit för Gud”, ”foro efter rättfärdighetens lag”, ”läste lagen” m.m.; men att han likväl för deras skull hade ”så stor sorg och oavlåtligt kval i sitt hjärta, att han önskade, att han själv vore förbannad från Kristus för deras skull” Vad var felet? Jo, säger han, när de läsa lagen, ligger ett täckelse över deras hjärta så att de söka att upprätta sin egen rättfärdighet (Rom. 9: 2, 3, 31 och 10: 2, 3; 2 Kor. 3: 15), d. ä. de togo icke av lagen straff, dom, förkrosselse och tuktan till Kristus, utan de gjorde lagen till sin förmenta frälsningsväg.

Men lagens egentliga verk och ändamål är att väcka, förkrossa och driva syndare till Kristus, vilken är lagens ände till rättfärdighet för var och en, som tror (Rom. 10: 4). ”Ty det som lagen icke kunde åstadkomma, i det han var försvagad av köttet, det gjorde Gud, då han sände sin Son i syndigt köttets liknelse” m.m. (Rom. 8: 3). ”Den som har Sonen, han har livet; den som icke har Guds Son, han har icke livet, ty livet är i Guds Son” (1 Joh. 5: 11, 12).

I Honom och ”i ingen annan är frälsningen” m.m. (Apg. 4: 12). Därför är, som aposteln Paulus säger, ”lagen vår tuktomästare till Kristus” (Gal. 3:24). Detta är hans egentliga ämbete. Han är den Johannes döparen, som väl icke döper med den helige Ande och eld, men dock med bättringens döpelse och gör åt Herren ett berett folk; han är det fängelse, där vi ”hållas inneslutna till den tro, som framdeles skall uppenbaras, på det vi skola varda rättfärdiggjorda av tro” (Gal. 3: 23, 24).

Således är det första, största och allra förskräckligaste missbruket av lagen det, som gör hela lagen onyttig, gör att dess ändamål helt förfelas. Och när lagen är gjord onyttig, när saltet förlorat sin salta, varmed skall man då salta, väcka ock krossa? Och när hjärtat icke erfar lagens kraft till förkrosselse, blir ock evangelium onyttigt, och Kristus med all hans förtjänst onyttig; ty de helbrädda söka icke läkare, utan de kränka, vilka under lagens hårda regering blivit kränka.

Men när både lag och evangelium, när allt Guds ord icke mer har någon kraft på ett hjärta, då är den människan ohjälpligt förlorad och kan icke frälsas. Låtom oss då se efter, huru det tillgår att göra lagen och alla Guds ord onyttiga. Det sker, som sades, därigenom, att du gör lagen till frälsningsväg, då den borde vara en fördömare och tuktomästare och drivare till Kristus. Det sker därigenom, att man på sådant sätt avprutar, jämkar, mildrar herrens bud och domar, att de skola passa sig efter syndarens tycke och smak, eller åtminstone efter hans förmåga. Man säger: ”Det och det förmår ingen dödlig fullgöra, därför kan det icke vara Guds mening att fordra det; ty Gud kan icke hava fordrat mer, än vi förmå göra.” Detta är grundvillfarelsen. På det sättet skulle icke var mun tillstoppas, och all världen vara brottslig för

Gud (Rom. 3:19). Kunde blott en enda människa fullgöra Guds allvarliga krav, så skulle den människans mun icke vara tillstoppad, utan hon skulle snart fräckt berömma sig inför Gud. Den, som vill förstå, varför lagen fordrar mer än vi någonsin förmå göra, samt huru långt lagen går i sina fordringar, bör blott besinna, vad lagen är. Lagen är intet annat, än Guds helighet, Guds heliga vilja, uttryckt i mänskliga ord och i mänskligt medvetande.

Således, jämt så långt som Guds helighet sträcker sig, så långt sträcka sig Guds fordringar. Ty det är lagen, som säger dig: Gud vill det och det; Gud vill icke o. s. v. Och nu är det naturligt, att denna Guds vilja upphör icke att äska och fordra förökad rättfärdighet av dig, förr än du blivit lika helig, som Gud själv är; ty det han icke själv vill göra, vill han icke heller, att du skall göra. Han säger ock aldrig: ”Det och det vill jag icke, men för din begärelses skull ger jag dig lov därtill”; nej, han säger: ”I skolen vara heliga, ty jag, Herren eder Gud, är helig” (3 Mos. 19: 2).

Då vi besinna detta, att lagen är Guds helighet, Guds vilja, då förstå vi, varför den icke i evighet kan till en bokstav eller prick ändras eller böjas efter ett fallet släktes svagheter, ty då skulle Guds helighet hava ändrats. Och den, som får nåd att rätt blicka in uti lagens helighet, kan icke längre hoppas att inför honom bliva fullkomlig, d. ä. bliva lika helig som Gud, utan skall visserligen förödmjukas och förkrossas. Den, som hoppas, att efter lagen bliva rättfärdig, har täckelset över sitt hjärta, är blind och vet icke, vad lagen kräver. Men du säger: ”Icke kan man bliva såsom Gud, eller alldeles fullkomlig, men man skall dock göra, så mycket man förmår.” Alldeles icke! det gillar icke Gud. Du skall göra allt, eller ock är du fördömd. Så lyder lagen: ”Förbannad vare den, som icke håller denna lags ord, så att han gör efter dem” (5 Mos. 27: 26); och en apostel i nya testamentet säger: ”Om någon håller hela lagen, men felar i ett, är han saker till allt” (Jak. 2: 10).

Du säger åter: ”Gud är ju dock för Kristi skull nådig, så att han endels förlåter, även om icke allt fullgöres?” Nej, Gud är alldeles icke nådig mot någon, som har skulder mot lagen. Det är helt annat med dem, som genom tron hava Kristi rättfärdighet; dessa hava ingen enda skuld inför lagen, ty de hava genom Kristus (märk!) just den rättfärdighet, som lagen äskar (Rom. 8:4); ty just ”det, som lagen icke kunde åstadkomma, i det han var försvagad av köttet, det gjorde Gud, då han sände sin Son” m.m. (v. 3); korteligen, de äro icke under lagen, utan under nåden (Rom. 6:14, 15). Men den, som är under lagen, får icke ett enda grand eftergivet, såsom Jesus själv betygar: ”Icke den minsta bokstav eller en enda prick av lagen skall förgås” (Matt. 5: 18).

O, vilken stor själaskada, att man icke besinnar, att det är vissa människor, som äro under lagen, och andra, som icke äro under lagen, utan under nåden (Rom. 3:19; 6:14 och 7: 4, 6,) och att regeringssättet är helt olika på det ena och det andra området. Nog är nåden i Kristus mycket stor och rik, men icke det ringaste därav tillkommer dem, som äro under lagen, som vilja vara ”Moses lärjungar” (Joh. 9:28): utan aposteln Paulus säger, att ”alla de, som hålla sig till lagens gärningar, äro under förbannelse” (Gal. 3: 10). Att förtiga och förbise detta och i dess ställe predika köttets evangelium, d. ä. avpruta, jämka, avdraga från lagen det, som syndaren tycker vara för strängt, nedflytta målet för sedlighetssträvandet så lågt, att syndaren uppnår det, varpå, naturligtvis följer belåtenhet, egenrättfärdighet och säkerhet, detta är det förskräckligaste av lagens missbruk. På detta sätt går hela lagens egentliga ändamål och nytta förlorad, som var att krossa, driva, tukta, icke till egenrättfärdighet, icke till träldomens ok, icke till förtvivlans avgrund, utan till Kristus, som är lagens ände till rättfärdighet för var och en, som tror (Rom. 10:4).

Men detta jämkande med lagen och detta avbrytande av hans udd sker ock genom att intala sig eller andra att hoppas på, framtiden, att hoppas, att vad som ännu brister i lagens fullgörande, det skall med Guds Andes bistånd ske framdeles, och att då, när den segern vinnes, då är det tid att tillägna sig det fulla hoppet av Kristi förtjänst. O ve, vilket narrspel av djävulen! Tänk, om döden kommer över dig nästa natt, så är du ju fördömd, då du ännu icke är, sådan du bör vara. Du svarar: ”Jag har det hoppet till Guds trofasthet, att han icke skall taga mig hädan, förr än jag är beredd för himmelen.” Det är visst vackert, att du hyser så goda tankar om Gud; men var står det skrivet, att Gud skall vänta med döden till dess du blir så helig, som lager kräver? På det sättet finge du visst aldrig dö.

Och vi fråga: Har du då icke fått Guds Andes bistånd? Är du säker, att felet ligger blott hos Gud och icke i hans Andes dröjande? Är du säker, att dag rätteligen använt hans nåd, samt rätt åkallat hans bistånd, att du vakat och kämpat i hans kraft så allvarligt, som du bort? Om du övertänker detta, finner du kanske, att

du har intet att vänta på, som icke Gud redan givit. Säger du då, att på det sättet är du förlorad, så svaras: Det var just det, som lagen ville visa dig, på det du skulle lära att helt utblottad fly till Jesus. Då behöver du icke vänta på framtiden, utan Guds rike är hart nära dig; ty just den rättfärdighet, som lagen äskar, men icke kan åstadkomma, kan du vilken stund som helst vinna på annan väg, nämligen genom tron i Kristi blod.

Vaktom oss då, såsom för själva djävulen, för en sådan smekande tydning av lagen, efter vilken människan kan fullgöra honom, samt för den tanken, att man icke kan dö salig, förrän det skett och man blivit i sig själv ren och fullkomlig; ty under den tanken döljer sig antikrist och en lönnmördare; en antikrist, som med list vill göra Kristi blod umbärligt, som vill säga, att Kristi blod tjänar till ingenting, eller på sin höjd till helgelsemedel, men icke till syndares försoning; och en lönnmördare, som antingen med en falsk tröst på egen rättfärdighet, eller ock med en tvingande och förtvinande tråldomsanda bringar själen i fördärv.

Nej, ju hetare det är vid Sinai, ju strängare och tydligare Guds lags allvarliga och andliga krav framstår för själarna, desto bättre för dem, desto förr få de tröst, och det en tröst, som gäller; ty desto förr betages dem den falska trösten, hoppet på lagens rättfärdighet, och då nödgas de söka en annan man, söka Jesus och där blir då frälsning och salighet. Mången härom okunnig säger: ”Om man så strängt driver och dömer, så blir människan nedslagen och får varken tröst till Gud eller kärlek till honom.”

Svar: Skola vi härför mildra och ändra vad Gud talat? Vem är du, som vågar förfalska och förändra Guds bud och domar? Men märk: nu är det icke tröst och kärlek till Gud, som syndaren först behöver, utan förkrosselse. Förbannad vare all den tröst, han tager sig av lagens rättfärdighet; det är en falsk tröst. Det är denna tröst, som narrar själar till tråldom, egenrättfärdighet och skrymteri och den vägen förer till helvetet! Det är denna tröst, som lagen bör borttaga. Märk åter: det finnes intet bättre medel att snart förhjälpa själar till tröst, än att framhålla lagen så sträng och het, som den är; ty ju förr de berövas all tröst i den egna rättfärdigheten efter lagen, desto förr anamma de Kristi rättfärdighet i evangelium. Då Johannes sade: ”Vem har ingivit eder, att I skolen undfly den tillkommande vreden? Redan är ock yxan satt till roten på träden; därför varder vart och ett träd, som icke bär god frukt, avhugget och kastat i elden”, då ”sänkte han alla berg och kullar”. Men då han sade: Se Guds lamm, som borttager världens synd, då ”fyllde han alla dalar” - och så beredde han Herrens väg (Matt. 3; Luk. 3; Joh. 1).

När vi nu funnit, att lagens första och egentliga verk är syndarens förödmjukelse och syndakänsla, så frågas: Hurudan bör denna syndakänsla vara, för att vara rätt? Svar: Icke är det nog att blott känna verksynder och yttre brott; ty du kan likväl därunder trösta på din bättre vilja samt framtida förbättring; utan syndakänslan skall vara bottendjup och grundlig. Du måste känna roten och djupet i syndafördärvet, som är hjärtats köttsliga säkerhet, skrymteri, känslolöshet, hårdhet och förakt för Gud, samt att du därför är en olycklig, en förtappad syndare. Så länge du icke känner denna det ondas drägg på hjärtats botten, så lever alltid ditt viktiga ”jag”, ”jag skall”, ”jag vill”, så lever alltid din egenrättfärdighet och säkerhet; och så kan du aldrig rätt fatta Kristus och vila helt allena på hans förtjänst. Men till denna grundliga självkänedom kommer man icke gärna strax vid uppväckelsen; ty då blir man väl förskräckt, men icke förlägen.

Man menar: ”Jag vet råd, jag vill bättra mig.” Då börjar arbetet under lagen med bättring och synders avläggande. Och så länge du blott har ögat på de yttre synderna, och din bättring lyckas dig, är du hoppfull och framhårdar i upprättandet av din egen rättfärdighet; men börjar du se på den invärtes helgelsen, se, att Gud kräver hjärtat, och du vill rena det, då blir du snart förlägen. Ty när du borde älska Gud över allt, så känner du dig kall och avgudisk; då du borde allvarligt bedja och kämpa mot synden, så ger du dig lättsinnigt och utan strid i hennes våld och kan icke ens rätt ångra och begråta henne, utan är hård och säker. Då blir du bestört och säger: Jag är alldeles förlorad, jag är förhärdad, jag är en skrymtare, ty jag varken strider allvarligt mot synden eller ångrar henne. Se nu! - just detta var det, som lagen skulle verka. Vad är det du känner? Är det icke hjärtats köttsliga säkerhet, skrymteri, hårdhet och förakt för Gud?

Men det var ju sagt förut, att detta var lagens rätta verk och att det var nödvändigt, att du skulle lära känna detta onda. Och nu kan du icke tröstas, ty det är ju förskräckligt att vara så hård, säker, skrymtaktig m.m. Men ville du då icke hava denna syndens rätta känedom? Jo väl, men du vill blott hava känslan av detta fördärv och icke själva fördärvet. Men huru skulle det gå till? Icke behöver du

känna något ont, som du icke har, utan känn blott det onda, som du själv har. Men nu tycker du, att du icke ens har känslan av dina synder, utan du har blott själva synderna; du ser dem blott, men känner dem icke. Men var det icke även denna känslolöshet, som du borde känna? Och var det icke all tröst i dig själv, som du borde förlora, för att få drivas till Kristus, så att han allena bleve all din tröst.

Men nu är det icke lätt att fly till honom, nu är det icke lätt att tro. Ja, nu beror det på, om du får den nåden, eljest är du förlorad, med allt vad du erfarit. Nu står han så mild och kallar: ”Kommen till mig, I alla, som arbeten och åren betungade” m.m. Om du nu blott tillsluter förnuftets ögon och kastar dig, sådan du är, i hans famn, så är du frälst, som en brand ur elden, i hans blod rentvagen, rättfärdig, frälst och glad. Nu förstår du språket: ”Kristus är lagens ände till rättfärdighet för var och en, som tror” (Rom. 10: 4).

Så hava vi nu sett, huru ”lagen är god, då man brukar honom rätteligen”, och anmärkt både dess rätta och dess orätta bruk vid människans omvändelse. Men lagen har ock sitt verk i den dagliga bättringen, nämligen att dels visa den pånyttfödda, rättfärdiggjorda och benådade människan, huru hon i alla möjliga fall bör skicka sig; dels ock, när köttet vill bliva lättsinnigt, straffa och tukta det och dagligen driva oss till Kristus. Här återstår ännu att påpeka en farlig villfarelse, som även inom vårt land framträtt på åtskilliga tider och orter, nämligen antinomiernas (lagförkastarnas), vilka anse lagen obehövlig och onyttig så väl till omvändelsen som till den dagliga bättringen. Härmed vilja vi dock icke uttala samma fruktan, som råder hos Moses lärjungar, vilka, såväl nu som på Pauli tid, så snart lagens gärningar förkastas såsom odugliga till rättfärdighet inför Gud, säga, att man gör lagen om intet genom tron (Rom. 3: 31). Dessa hava aldrig lärt att skilja mellan rättfärdiggörelse och helgelse, lag och evangelium, samvetet och köttet. Därför tycka de, att samme Paulus stundom är allt för evangelisk, öppnande en allt för vid dörr till nådastolen, stundom allt för sträng och nogräknad med köttet, bestraffande vad de ville hava oklandrat.

Icke är det dessas fruktan vi hysa, utan vi tala om de verkliga antinomierna, vilka tro och påstå, att lagen är onyttig till omvändelsen, varpå de anföra som bevis, att aldrig lagen, utan endast evangelium verkat på deras hjärtan. O, en stor villfarelse! Vad skulle nåden verka, om icke synden vore känd? Allt, som bestraffar synd, är lag, även om det talar genom Kristi sår. Och lagen verkar oftast på ett okännbart och hemligt sätt; dock: Synden kände jag icke utan genom lagen (Rom. 7). Fastän icke lagen själv ger liv, så gör den likväl, att evangelium ger liv. Lagen är plöjandet, evangelium är säden. Sant är det, att det icke blir någon vägt och skörd av att blott plöja, utan det fordras ock säd; men om icke jorden först är plöjd, blir såendet fruktlöst, blir säden på den hårda ytan förtorkad och uppäten av fåglar.

De åter, som anse lagen obehövlig, för de pånyttfödda, vilka hava den villiga anden, anföra misstydda bibelord, såsom: ”Men sedan tron har kommit, äro vi icke mera under tuktomästaren”, och: ”Lag är icke satt för en rättfärdig”, och säga: ”Du skall icke binda samvetet med lag.” Svar: I fall du är under nåden, menade jag icke samvetet, utan ditt kött. Men är icke ditt hjärta rätt för Gud, så att du har lust till Guds lag efter den invärtes människan, utan (märk väl!) du vill behålla en och annan synd ostraffad, så skall ock ditt samvete vara bundet, ja, din kropp och själ bundna till helvetet, och det, som så bindes på jorden, skall vara bundet i himmelen. ” Om I leven efter köttet, skolen I dö” (Rom. 8: 13). Men är du en rätt kristen, så är nog anden villig och behöver icke trugas med lag, men köttet är svagt, trögt, ont; det är detta, som behöver straffas och tuktas; såsom Luther någonstädes skriver: ”Icke höra piska och betsel till brudkammaren, utan till stallet och åsnan.” ”Till frihet har Kristus frigjort oss; stå därför fast och låten eder icke på nytt fångas under trældomsok”; men - ”låten allenast icke friheten giva köttet tillfälle” (Gal. 5: 1, 13).

– C-O Rosenius (1842)

© Pietisten 2002

Texterna får användas fritt, helt eller delvis, digitalt eller analogt, kopierat eller tryckt om syftet är att främja Kristi rikes tillväxt.
www.pietisten.com